Székesfejérvár, 1899. VI. évfolyam, 76. szám. Kedd, julius 11.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*", a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „*Fejérmegyei Napló*" czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. *Leo* pápa *Zichy* Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utcza 10.
Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Mannekken piss.

(1000-er.) Brüsszel szereti mindenben a párisiakat utánozni, azért kis Párisnak is szokták nevezni. A boulevardokon, épen ugy mint Párisban, hangos szóval kinálják a játékszereket és más egyéb apró-cseprő, elmés találmányokat, a többek közt a „Mannekken piss"-t is mely azonban egy speczializitása a brüsszelieknek. Tulajdonképen politikai jux. Azt a minisztert gunyolják vele, a ki egyszer az utczai tüntetőktől annyira megijedt, hogy annak következményei ruházatán cseppfolyós állapotban is mutatkoztak. Ennek emlékezetére egy kedélyes brüsszeli polgár háza elé hasonló pozicziju szökőkutat épittetett, a melyet aztán gumiból utánozva, akár husvéti öntözőnek is lehet használni. Ezt a gummi öntözőt kinálják az utczákon „Mannekken piss" név alatt.

A helyzet ma is hasonló Brüsszelben és azt hisszük a „Mannekken piss" ismét aktuálissá vált, ára pedig felszökött. Akkor *Malou*-t, most *Van der Peereboom* minisztert értik a Mannekken alatt és a brüsszeliek jót nevetnek a sikerült juxon.

A világ egyetlen nagy városában sem könnyebb ugyanis forradalmat inscenirozni mint Brüsselben. A parlamenttől jobbra és balra teküsznek az összes miniszteri paloták, szemközt pedig a királyi palota és közte a városi park. A hozzá való anyagot pedig bőven szolgáltatja az Anspach-boulevard végén levő wuret-prater, a melyet a nap bármely szakában a munkanélküli csavargók ezernyi tömege lep el. Ha ezek közül egypár száznak eszébe jut felvonulni a városi parkba és ott elkezdenek zajongani, kész a forradalom; király, minisztérium, parlament terrorizálva van. A *Petit Bleu* pedig egy félóra alatt külön kiadásban és illusztrálva hirdeti Európaszerte, hogy kitört a forrodalom.

Ehhez járulnak a sajátszerü társadalmi és politikai viszonyok Belgiumban. A két ellentétes irányzat talán egy országban sem áll egymással oly elesen szemközt, mint itt. Az egyik részen valódi példányszerü katholikusok, a másikon bevégzett hitetlenek, az ugynevezett solidairek, akik esküvel kötelezik magukat, hogy még halálos ágyukon is el fogják maguktól utasitani a vallás kegyszereit.

Mindkét párt természetesen arra törekszik, hogy a parlamentben többségben legyen és a kormány gyeplőit kezében tartsa, mialatt a király lehetőleg semleges állást igyekszik elfoglalni. Az egymást váltogató miniszteriumok katholikus vagy szabadkőmüves jellegétől függ aztán az egyház békéje, vagy zaklatása.

Már az ötvenes-hatvanas években a liberális kormányok többféle jogtalanságot követtek el a katholikusokon, nevezetesen a jótéknysági intézetek államositása, a papnövendékek katonakötelezettsége, a temetők elközositése által stb. Legkritikusabb lett azonban a katholikusok helyzete, midőn az 1878-iki választások alkalmával a *Malou*-kabinet váratlanul kisebbségben maradt és helyét a szabadkőmüves *Frère-Orbán* miniszteriuma foglalta el. Ez az első csapásra nemcsak államositotta, hanem teljesen elvilágiasitotta az iskolákat, a menynyiben a vallásoktatást megszüntette. Midőn pedig a püspöki kar felhivására a katholikusok ezzel szemben az ugynevezett szabad kath. iskolákat alapitották és ezáltal nemcsak az állami iskolák maradtak üresen, hanem még a tanitók is átpártoltak ezekbe, és a pápa a kormány felhivására nem akarta rosszalni a püspökök eljárását, a kik egyházi fenyitékkel sujtották az állami iskolák és tanitóképzők látogatóit, akkor Frere Orbán *Vanutelli* akkor brüsseli, később bécsi nunczius, á la Bánffy, az országból kiutasitotta, vatikáni képviselőjét pedig visszahivta.

E hőstett után tovább folytatták garázdálkodásukat. Eltörölték a katonai lelkészséget, a papokat katonai szolgálatra kényszeritették, az apáczákat a kórházakból és más jótékony intézetekből kikergették, lefoglalták a kegyalapitv nyokat; beszüntettek 600 plebániát, megvonták a kanonokok, szemináriumi tanárok és számos plebános fizetését; beavatkoztak az istentisztelet rendjébe, több helyen még a májusi ájtatosságot is betiltották; szóval egészen az uton jártak, mint a mi kormányaink a polgári házassággal, felekezet-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

A humorról.

V.

A zsidó humor szintén igen jelentékeny részét képezi azon praktikus humornak, melylyel az életben találkozunk, de irodalmi feldolgozásra azért is alkalmatlan, mert a „jargon" megközelithetetlenné teszi.

A sémi fajról tudva van, hogy türge élénk észjárásu s ha az aranyborjuért nem lelkesülne a kelleténél jobban, szellemének szüleményei is rokonszenvesebbek volnának s elmésségeiket is jobban élvezhetnénk.

De hát a filozófia arra oktat, hogy vegyük a dolgokat úgy, amint vannak, anynyival is inkább, minthogy ez igen kényelmes álláspont.

Nos hát a zsidók humora nélkülözi ugyan az erőt és az intenzivitást, de bizonyos keserenyés utóizzel bir s rendesen harapós, szatirikus éllel van felruházva.

Ennek pszichikai nem is volna bajos kifürkészni de az elterelne bennünket tárgyunktól, mely kizárólagosan magának a humornak van szentelve.

Föl kell azonban emlitenünk, hogy a gazdag s elökelő állásu zsidó mit sem számit a humor terén, annak ott semmi ázsiója sincsen, mig ellenben a házalók, a kántorok (nem akarom mondani sakterek) s különösen a lengyel zsidók pompás alakokat szolgáltatnak.

Ezeknek humora rendszerint bizarr ötletekben s önnön maguk állapotának szatirizálásában nyilvánul.

Ime izlelőnek néhány hamisitatlan zsidó elmésség.

Valahol felemlitik, hogy milyen különös az, hogy a zsidóknak átlag nagy orruk van.

— De kérem — mondá egy szegény zsidó, — az nagyon természetes.

— Miért?

— Mert Mózes negyven esztendeig vezetett bennünket a pusztában orrunknál fogva. Nem csoda tehát, ha megnyult.

Egy részvényekkel házaló valahogy szerét tette, hogy bejutott Rothschild bárónhoz s ott a pénz királynak kinálni kezdte sorsjegyeit.

— Hagyjon nekem békét, válaszolt Rothschild ingerülten, — van nekem annyi sorsjegyem, hogy se szerit, se számát nem tudom.

De a házaló nem tágitott s roppant tolakodó hangon tovább kinálta áruit.

— Vegyen egyet báró ur, majd meglátja, hogy megcsinálja a hauptreffert.

Rothschild, hogy a tolakodót lerázza a nyakáról, odadobott neki öt forintot.

— Most mehet Isten hirével.

— Megyek, hanem azért meglátja, hogy nyerni fog ezzel a sorsjegygyel. Itt van kérem, ma este van a huzás.

— Jó, jó, ha nyerek, nem fogok magáról megfeledkezni.

Másnap reggel a bankház prókátora jelenti Rothschildnak, hogy az a tegnap befolyt sorsjegy csakugyan megcsinálta a fényereményt százeser forintot.

A pénzfejedelem igen különösen volt meglepetve. Eszébe jutott, hogy az a szegény zsidó milyen szivós meggyőződéssel erősitgette, hogy az a sorsjegy nyerni fog s ime beteljesedett. Elhatározta, hogy fejedelmileg fogja megjutalmazni.

Dél tájban jelentik neki, hogy a házaló

Rendkivüli olcsó árakért szerezheti be a t. közönség **STEININGER SÁNDOR** divat-, vászon- és fehérnemü üzletében, a legdivatosabb tavaszi és nyári szöveteket és mosó kelméket, általánosan elismert jó hirnevü gyárosok készitette vásznak, schiffonok és fehérnemüeket, szönyegeket, csipke és szövetfüggönyöket, stb. efféle czikket. „Delént gyönyörü mintákban 38 krért méterenként" kapható **Steininger Sándor Székesfejérvár, Nádor-utcza 2. szám** tejes-köz sarkán levő üzletében.
186. —31.

Mai lapunk 4 oldal.

00000244

nélküliséggel, autonomiával, kongruával és kanzelparagrafussal. Az 1884-iki választásoknál aztán szerencsésen megbuktak és a katholikus párt élén álló *Bernaert*, Belgiumnak a hagai béke-konferencián levő követe és utódai iparkodtak az ádáz szabadkőművesség által az állam pénzügyi és erkölcsi helyzetén ütött sebeket behegeszteni. Daczára azonban annak, hogy a katholikus-párt az utóbbi választásokon ismét megerősödött, konszolidáló munkájában a szabadkőművesség által szitott szocziálista zavargások, sztrájkok folyton nyugtalanitják és ennek tudhatók be a legutóbbi forradalomnak kürtölt brüsseli utczai demonstrácziók is.

Ma még korai volna arról itéletet mondani, valljon helyes volt-e a kormány meghátrálása az uj választási javaslat visszavonásával, vagy hogy egyáltalán meghátráltak-e a katholikusok? Az eddigi hiresztelésekből azonban inkább az tünik ki, hogy nem a kormányt és az őt támogató pártot hagyta el a bátorsága, hanem inkább *II. Lajos* királyt, a ki trónját féltí a szabadkőműves cselszövényektől. Pedig hogy mit várhat ezektől, azt eléggé megmutatták midőn a csőcseléket egyenesen a dinasztia ellenes tüntetésekre uszitották. Végre is a „Mannekken piss" felett ma jól mulatnak Brüsselben és lehet, hogy szellemesebb tréfák hiján egyelőre ezzel is beérik.

UJDONSÁGOK.

— **Primitia.** *Jankovits* Ferencz veszprémmegyei áldozópap vasárnap e hó 9-én 10 órakor mutatta be első szt miseáldozatát a Mindenhatónak a felsővárosi plebániatemplomban. Az ujmisés manuduktora *Tamás* Vilmos esperes-plebános volt, jóbarátai pedig segédkeztek a szent ténykedésnél. A templomot zsufolásig megtöltötte a nép, a mely a szent mise alatt felhangzó ájtatos énekével emelte az ünnep magasztosságát.

Igen megható volt az ujhold vasárnapi körmenet s vallásos szüleinek és testvéreinek megáldoztatása. Szt. mise végén áldást osztogatott. Megáldotta paptársait, jó barátait, ismerőseit és a megjelent hivő népet, mely seregestül tódult az első áldásra.

Este az ujmisésnél vacsora volt, mely alatt egész végig jó kedv uralkodott. Felköszöntöt mondott *Tamás* Vilmos latin nyelven az ujmisésre, majd az ő szüleire, az ujmisés megyés püspökére és manuduktorára, *Szalay* József az ujmisésre, mint jó barátjára. A lakomának a késő esti órák vetettek véget.

Egyben értesitjük a közönséget, hogy az ujmisés holnap 8-kor a szt.-Ferenczrendüek templomában, pénteken 7 órakor a Székesegyházban, szombaton 7 órakor pedig a felsővárosi plebániatemplomban fog misézni, mely után áldást osztogat.

Ugyancsak egy másik primitiáról is adhatunk tudósitást, melyet *Bognár* József ujmisés kegyes-rendü áldozópap tartott tegnap reggel 8 órakor a felsővárosi plebániatemplomban *Tamás* Vilmos esperes-plebános manuduktorsága mellett. A csendes szt. mise után megáldotta a templomot egészen megtöltő népet. Este vacsora volt az ujmisés szüleinél, mely alatt felköszöntőben nem volt hiány.

— **Szobormegáldás.** Szent Antalnak, a szegények nagy szentjének tisztelete mindinkább tért hódit nálunk is. Több felöl értesitették már lapunkat ujabb és ujabb esetekről, melyek a nagy szent tiszteletének terjedéséről szólnak. Legujabban *Verebről* vesszük a hirt, a hol a jó szivéről általánosan ismert *V. Végh*-család egyik buzgó lelkü tagja, *V. Végh* Mária úrhölgy ajándékozta meg a templomot egy gyönyörü szt. Antal szoborral. A megáldást Krizsány János c. kanonok, esp.-plebános végezte egy szép beszéd kiséretében e hó 9-én, d. u. Jelen volt az egész község élén a Végh család összes tagjaival. Hogy Szent Antalt s annak csodás közbenjárását a hivek minél inkább megismerjék, a szobrot ajándékozó urhölgy 50 pl. szt. Antal könyeskét osztatott közöttük szét.

Tanitó-választás. *Szabadbattyányon* e hó 2-án választották meg egyhangulag tanitónak *Vajda* Béla kapuvári osztálytanitót, kinek kitünő bizonyitványai és ajánló levelei, valamint szerény, megnyerő modora, melylyel a választókat lekötelezte, igazolják azt a nagy lelkesedést, a mely az egész községben megválasztása alkalmával nyilvánult.

— **Az épitészeti szakosztály** Ma delelőtt *Reé* István főkapitány elnöklete mellett ülést tartott, mely alkalommal többek között a vásártér rendezése és a Reinitz-féle ház, felépitése is szóba került. A vásártér rendezésénél elfogadtatott a mérnöki hivatal tervezete. Az iparosok áruhelyei ujonan lesznek kijelölve s már a legközelebbi országos vásáron e szerint történik a próba kirakodás megfelelő, ideiglenes jelzőtáblák mellett. A Reinitz-féle ház épitésre vonatkozólag kimondotta a bizottság, hogy a Reinitz által benyujtott tervezetet azon kikötéssel fogadja el, miszerint az emeleti, valamint a raktárból fölvezető lépcsőzet kőből vagy vasból, a raktárak ajtói szintén vasból készittessenek, a csucsfal ujból felépittessék, az udvar pedig öt méter széles legyen.

— **Szobormegáldás** *Destek* Adolfné egy Jézus szt. Szive szobrot ajándékozott az öreghegyi Szt.-Donát-kápolnának. A szobrot mult vasárnap e hó 9-én 8 órakor áldotta meg *Toman* Antal belvárosi káplán, mely után könnyekig megható szentbeszédet tartott a nagyszámu hivő néphez Jézus szt. Szivéről. A szt. beszédet szt. mise követte.

— **Tanitók választasa.** Érdekes és sok tekintetben nagyon tanulságos ülést tartott tegnap, f. hó 10-én d. e. 11 órakor a városi iskolaszék. Az ülés főtárgyát a felsővárosi ezredévi uj iskolához szükséges 3 osztálytanitói és 1 kézimunkatanitónői állások betöltése képezte. Már ezzel egyidejüleg be akarta tölteni az iskolaszék a budapesti tanitóvá megválasztott *Hoffer* Lajos helybeli osztálytanitó helyét is. Mivel azonban Hoffer kijelentette, hogy állásáról mindaddig nem mond le, mig a főváros tanácsától a kinevezési okmányt és dijlevelet kezéhez nem veszi, azért az iskolaszék ez ügyben azt határozta, hogy az állást ugyan most nem tölti be, de a kandidáló bizottság kijelölését ezen helyre is megtartja s igy majd a lemondás bekövetkezésekor a negyedik helyre kandidált *Skerlán* Gyula, *Medgyessy* József és *Kiss* Imre tanitók közül fogja megválasztani Hoffer utódját. Most következett volna a választási aktus. Ezt azonban egy élénk és egy hosszantartó vita előzte meg. Dr. *Fanta* Adolf választási elnök ugyanis nem tartja helyesnek és méltányosnak a kandidáló bizottság azon eljárását, illetőleg határozatát, hogy a három csoportban jelöltekre csoportonkint külön-külön történjék a szavazás, hanem azt inditványozta hogy a kilencz jelölt közül egyszerre válaszszanak meg a három tanitót. A kandidáló bizottság tagjai közül *Alaghy* Dezső, Dr. *Farkasdy* Dezső *Fittler* Béla és *Saára* Gyula léptek sorompóba a kandidáló bizottság határozatának védelmére. Az iskolaszék jogának és a méltányos választásnak s igy Dr. *Fanta* Adolf inditványának védelmére pedig Dr. *Kuthy* József, *Nagy* Ignác, *Hoffer* Lajos, *Tóth* Artur, *Károlfi* Nándor és *Raics* Demeter emelték fel szavukat. Végre is a szavazás döntött a meglehetős izgatottságott kellő vitás ügyben, melynek eredménye az lett hogy a kandidáló bizottság határozatát mellőzve, Dr. *Fanta* Adolf inditványát fogadta el az iskolaszék. Ennek értelmében történt ezután a választás és szavazás. A szavazás eredménye a következő: *Mészáros* Gyula dunapataji tanitó kapott 18, — *Tálos* József ruszti tanitó 16 — és *Teleki* Sándor nagy-lángi tanitó 15 szavazatot s igy a nevezett kitünő oklevéllel biró tanitók lettek abszolut többséggel megválasztva a kilencz jelölt közül. Több-kevesebb szavazatot kaptak még a jelöltek közül: *Szabady* Géza 13-at, *Ottinger* János 12-öt és *Svábik* Ferencz 6-ot. Kézimunkatanitónővé pedig 21 szavazattal *Farkas* Margit választatott meg. A választások megtörténte után dr. *Saára* Gyula kijelenti, hogy mivel a kandidáló bizottság határozatával ellenkezőleg történt a mai választás, annak megsemmisitését fogja az illetékes helyen kérelmezni s kéri ezen kijelentését a jegyzőkönyvbe felvenni. dr.

---

a palotában van. Azonnal maga elé hivatta s igy szólt hozzá:

— Nos, igaza volt tegnap, nyertünk. Szavamnak ura leszek. Ön életfogytiglan két ezer forintnyi évi járadékot kap tőlem. Remélem, meg van elégedve?

A házaló haboz, fülit vakarja s végre igy szól:

— Báró úr . . . nagyon köszönöm, de én jobb szeretnék egy kerek summácskát . . . egyszerre mindjárt.

— De hát miért? Kérdé Rothschild, hisz az majdnem annyi mintha megfelezném önnel a nyereményt.

— Tudom, tudom s mégse merem elfogadni az évjáradékot.

— De hát miért nem?

— Megmondom őszintén. A báró urnak olyan hallatlan szerencséje van, hogy ha nekem most évi járadékot kötne le, engem még ma éjjel megütne a guta, — csak azért, hogy önnek ne kelljen az évi járadékot fizetni.

A mulatságos lengyel zsidók, a hunczutkás humoristák alakjaiból is bemutatunk egyet.

Tehát Funkelstein Lázár Bécsből haza utazik Lembergbe. A vasuton egy előkelő fiatal urral ismerkedik meg, kinek részletesen elmondja, hogy neki milyen nagyszerü nürnbergi vegyeskereskedése van Lembergben, hogy most Bécsben nagy bevásárlásokat tett hitelbe.

A fiatal ember csendesen hallgatta a henczegést, s mikor a lengyel zsidó azt kérdezte tőle, hogy mi a foglalkozása, dévajkodva igy válaszolt:

— Hja uram, én nekem igen különös mesterségem van, én presztigiateur vagyok.

— Mi az?

— Gondolat olvasó.

— Nem értem.

— Nos én kitudom találni bárkinek a gondolatait.

— De már azt nem hiszem.

— De pedig ugy van. Ha nem hiszi fogadjon.

— Gilt fogadjunk száz forintba, hogy ön nem tudja megmondani, hogy én most mit gondolok.

— Állom a fogadást, — mondá a fiatal ember — s mindjárt meg is mondom, hogy ön most mit forgat az agyában.

— Kiváncsi vagyok reá.

— Tehát legyen. Ön most azon gondolkozik, hogy miután Bécsbe oly nagyszerü hitelre tett szert, most szépen haza megy, három hónap mulva kridát csinál és nem fizet senkinek.

— Hm, Hm, — mondá a zsidó, hosszasan maga elé nézve. Majd tárczájába nyul, kivesz egy százas bankjegyet és szótlanul átnyujtja azt a fiatal utitársnak..

— No ugy-e hogy eltaláltam? mondá az diadalmasan.

— Nem találta biz azt, — hanem a tanács megér száz forintot.

Luczián.

00000245

Farkasdy Dezső pedig kijelenti, hogy a kandidáló bizottságból, a történtek után kilép. Az iskolaszék sajnálattal vette ugyan tudomásul ezen kilépést, de a lemondást egy-két malicziózus éljen is kisérte. Ezek után a tanitói áthelyezéseket terjesztette Ala. hy Dezső elnök az iskolaszék elé. Egynek kivételével minden áthelyezéshez hozzájárult az iskolaszék. Ez az egy a milleniumi uj iskola vezetőtanitói állásának betöltése volt. Erre az iskolaszék titkos szavazatot kért. És most megtörtént az a ritka eset, hogy a székesfejérvári iskolaszék a kitüntetésből dupla mértékkel juttatott egyik tanitójának akkor, midőn az elnöki előterjesztés szerint is, egy már több év óta a vezetőtanitói álláson *teljes elismerést és dicséretes buzgalmat és eredményt* kivivott — másik tanitójától szükmarkulag megvonta a vezetőtanitók egyetlen előléptetését: a jobb lakással biró iskolához való áthelyezést. *Szirbek* József ujonnan megválasztott vezetőtanitó ugyanis az a szerencsés halandó, aki 19 szavazattal elnyerte a milleniumi iskola-palotát, több évi vágyainak ezen Eldorádóját; *Pausch* Ráfael 6 éves vezetőtanitónak buzgó és önzetlen müködését pedig, *bizonyára további buzditásul*, 4, mondd négy szavazattal honorálta az iskolaszék, bizonyára szintén a városi tanügy még nagyobb emelése czéljából, Hja! de hát nem lehet mindenki szerencsés a belvárosi iskolánál müködhetni s a tóvárosi kaszinónak is tagja lenni. Parasztok közt és uri szülők gyermekei között terjeszteni a tudás kincseit, nem egyforma mértékkel jutalmazható dolgok. No de nyugodjék meg Pausch vezetőtanitó ur abban, hogy az öntudat, hogy jót cselekszünk többet ér a milleniumi iskolapalotánál is! – A többi áthelyezések közül csak azt emlitjük még meg, hogy *Szeib* István a belv. leányiskolától a belv. fiuiskolához, Szeib helyére pedig a leányiskolához *Hang* Mária disponáltatott. Ezek után több kisebb folyó ügy letárgyalása után az iskolaszéki ülés d. u. 1 órakor fejeztetett be.

— **Közigazgatási ülés.** Fejérvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta rendes havi ülését br. *Fiáth* Pál főispán elnöklete mellett, a megyeház kis termében. Jelen voltak *Huszár* Agost alispán, *Szüts* Artur főjegyző, *Balassa* Sándor I., dr. *Balassa* Imre II. aljegyző, gr. *Festetich* Benó kir. tanfelügyelő, *Plossek* Ferencz kir. pénzügyigazgató, *Heinrich* Lajos t. föügyész, dr. *Varga* Zsigmod t. főorvos, *Juraszek* János kir. alügyész, br. *Salamon* Mihály árv. ülnök, *Quirini* Gusztáv kir. főmérnök, *Koller* Pál közgazdasági előadó, *Bognár* József áll. állatorvos, *Kenessey* Gyula, *Koller* Tivadar, *Dieterich* Zsigmond, V. *Végh* István, *Szüts* Sándor és dr. *Szüts* Andor bizottsági tagok. — Az alispán jelentése tudomásul vétetett. — *Kégl* György csalai nagybirtokos azon panasszal fordult a főispánhoz, hogy a bicskei vasuttársaság utvonala mentén Csala mellett ásatott árkok vize elposványosodott s a közegészséget állandóan veszélyezteti. Az ügy a panaszos óhajtásához képest megvizsgálás és véleményadás végett kiadatott a t. főorvosnak. — *Dunai* József *czeczei* jegyző, ki közigazgatási uton 50 frt pénzbirságra lett itélve, mit annak idején az alispán 200 frtra emelt, fellebbezésével elutasittatott.

Több község javára a megállapitott utadó, kórházi ápolási dij és vármegyei pótadó törlések jóváhagyattak. — A belügyminiszter D.-Adony község védelmére, az anyakönyvvezetési költségekhez 200 forinttal hozzájárulni hajlandó, olyformán, hogy a község ezen segélyt megfelelően kiegészitvén, abból egy anyakönyvvezetői irnoki állást rendszeresitsen. A község képviselő testülete az ajánlatot igy sem fogadta el, e helyett a helyettes fizetésének föl emelését hozza javaslatba. Fölterjesztik a miniszterhez. — A t. főorvos jelentése szerint a mult hónapban a megye területén 613 születés. 443 halálozás történt, tehát a szaporodás 170., házasságra lépett 119 pár. — A pénzügyigazgatóság jelenti hogy az egyetemes adó kivetés a fegyveradó kivételével már befejeztetett. Junius hó végéig esedékes kincstári követelés 1.177,620 frt 83½ kr., erre befolyt 750,272·10½ kr., maradt hátralék 425,343 frt 4 kr. Ugyancsak a mult hó végeig ideiglenes házadómentesség 107 esetben, fizetéshalasztás pedig 46 esetben engedélyeztetett. — Az állami állatorvos jelentése szerint a sertésvész a megyében aggasztóan terjed. Ezidőszerint a sertésorbáncz hat községben, a sertésvész pedig 18 községben pusztit, mely helyekre a zárlat elrendeltetett. — *Felső-Alap* birtokossága postahivatalt kér a községben felállittatni. Pártolólag lesz fölterjesztve. *Veleg* község szintén postahivatalt kér. A kérvény a hozzájárulási összeg megállapitása végett az illető főszolgabiró utján a községi képviselőtestülethez utasittatott. — Végül a tanfelügyelő több államsegély iránti kérvény ismertetése után a korpótlékok utalványozásáról tett jelentést.

— **A városi kórház.** A belügyminiszter a városi kórházat nyilvanossági joggal ruházta fel s a napi ápolási dijat 77 krban állapitotta meg.

— **Az akrobata esete.** *Csoórról* kaptuk a következő sorokat:

A közelmult napok egyikének borongós délutánján különös szokatlan esemény hire járta be a mi csöndes kis falunkat. Egy tetőtől-talpig vörös hóhérjelmezbe öltözött fiucska szaladgálta be a szinesre meszelt házakat — az intelligenczia fészkeit — apró czédulákat osztogatva, melyeken egy európai hirü akrobata a közönség műértő részének »hazafias« érzelmeire hivatkozva tudatta, hogy községünkön való átvonulásában az alsó kocsmában »müvészestét« rendez.

A hir gyorsan terjedt és természetesen óriási szenzácziót keltett. Az emberek bejöttek a telekről és csoportokba verődve tárgyalták a rendkivüli eseményt.

Esti nyolcz órakor már tele volt füsttel és közönséggel a vendéglő tágas helyisége. Negyed kilenczkor kettős rendekben vonult be az intelligenczia és a helyzethez illő méltóságteljes komolysággal helyezkedett el a számozott székeken.

Nyomban megkezdődött az előadás. A tiszteletreméltó müvész a programm első számaként Nyurga Bujka Pált, a kisbirót emelte levegőbe izomdús két markának középső ujjaival, egy vizzel telt sörös hordón, az egybegyült diszes közönség lelkes ovácziói között. Majd a fentemlitett hóhérjelmezes fiucska ficzamitotta ki vézna karjait a gyöngébb idegzetü hölgyek általános elszörnyüködésére.

Most rövid szünet következett, mely alatt Mejjes Gyurka benszülött zeneművész ifju Sternberg-féle duplasoros harmonikáján krajczpolkát játszott, melyet a közönség viharos tapsai között a »Süt a nyanya . . .« kezdetü népszerü műdallal kellett megtoldania.

Majd ismét a jeles akrobata lépett a leteritett diszes abroszra és roppant vasdarabot hányt szédítő magasra, melyek rendjelekkel elhalmozott herkulesi mellére potyogtak vissza félelmetes zuhogással. (Az intelligenczia egyik disztingvált nőtagja a művész érdemjeleire olyasféle megjegyzést merészelt megkoczkáztatni, mintha azok közönséges kotilion-jelvények volnának, amit azonban a társaság tulnyomó része erélyesen visszautasitott.)

A bő programmnak kétségkivül legérdekesebb pontja volt, midőn a nagy művész a terem közepére helyezett székről hanyatt hátrahajolva egy állitólag három mázsás, két végén gömbökkel ellátott vasrudat emelt föl kifeszitett karral: mely idegrázó mutatvány alatt két lábát négy markos ifju tartotta függélyes helyzetben, mig a közönség visszafojtott lélegzettel kisérte a maga nemében páratlan bravourt.

Ennek megtörténte után ismét a jeles helybéli ifju zenész zenditett a »Jambó«-ra, melylyel a hallgatóságot egészen felvillanyozta. Azonban midőn általános óhajtásra a kitünő zenemű-ujdonságot megismételni akarta, sajnálatos baleset történt. Ugyanis hangszerének bőrszijja a nagy erőfeszités következtében meglazulván, illetve elszakadván: a közönség általános megdöbbenésére, művészi játékát abbanhagyni és kis időre visszavonulni kényszerült.

Most következett a műsor záradéka: az akrobata-igazgató hasbeszélgetése. A derék ur a szálla egyik ablakához lépett és ékes, azaz, hogy humoros társalgást kezdett az utczán álló éjjeli őrrel (aki azonban a művész tulajdon hasában rejtőzködött.) A közönség viharos derültsége és dörgő tapsai között toldotta meg ezután jeles alakitását egy czifra német káromkodással. (Itt a jegyző ur azon nézetének adott kifejezést, miszerint a müvész ezt a fölötti méltó bosszuságában cselekedte, hogy a nagy lármában nem tudta müvészetét kellően érvényesiteni.)

Nyomban rá ismét a terem közepére lépett és ugy a maga, mint társulata nevében lendületes beszédben köszönte meg a közönség meleg érdeklődését. Ennek befejeztével a társulatot, illetve a rejtélyes fiucskát fogai közé kapva, a közönség szünni nem akaró tapsai között kirohant a teremből.

Igy végződött a minden pontjában magas szinvonalon álló előadás.

Az intelligenczia zárt sorokban vonult ki az élvezetes est szinhelyéről, miközben Mejjes Gyurka időközben teljesen rendbehozott hangszerén a Rákóczi-indulót zengedezte.

A müvész ur még jól ki sem pihente magát frissen szerzett babérain, midőn reggelre kelve hirét vette, hogy lova, kocsija, a rajta levő két, jelmezekkel terhelt ládával együtt nyom nélkül eltünt. Ugyanezidőben tünt el az érdemes művész kocsisa is *Kert* József. Itt már nyilvánvaló volt az összefüggés.

A szomoru eset által mélyen megrenditett igazgató rögtön jelentést tett a közeleső hatóságnál, mire vehemens hajsza rendeztetett az álnok kocsis ellen. A nyomozás kideritette, hogy a galád férfiu zsákmányával Székesfejérvárra vonult, illetve hajtatott, hol a *Ponty* vendéglőbe szállott. A két láda tartalmát egy jó hirnevü zálogházban akarta némi kölcsön ellenében elhelyezni. de a fondor, sőt sivár lelkületü zálogos nem volt hajlandó belemenni a csábitó üzletbe. Igy a ravasz sikkasztó egérutat vett és ismeretlen tájakra menekült. Reméljük azonban, hogy nem soká fogja menekülését folytatni, mert a csendőrség már akczióba lépett.

— **Tánczmulatság.** *Czecze* községének fiatalsága, élén a község elöljárósága és más vidéki urakkal f. évi julius 9 én confetti és serpentin dobással egybekötött jótékony czélu nyári tánczmulatságot rendezett. A mulatság helyéül *Török* János fő:birtokos egyik üresen álló kastélyát a hozzátartozó parkkal együtt átengedte. Az esőzés miatt a mulatságat nem lehetett az eredeti terv szerint a regényes parkban megtartani, hanem a kastély 12 szobáját dekorálta fel kitünő izléssel a buzgó rendezőség. Este 8 órakor zsufolásig megtelt már a kastély a helybeli és vidéki intelligencziával főleg nagy és szép hölgy közönséggel (köztük Csillag Teréz, a budapesti nemzeti szinház müvésznője). Két czigánybanda huzta aztán a talp alá valót felváltva. Éjjelre a parkot tarkaszinü lapionok világitották meg. A szépen sikerült mulatságnak a hajnal vetett véget.

— **Jégverés.** A tegnapi jégesős zivatar, mely a fejérvári szölőket is meglátogatta, de azokban kárt nem tett, erős pusztitást vitt végbe az Iszkaszt Györgyhöz tartozó *Somosna* szölöhegyen. A szépen fejlődő szőlő csaknem teljesen elpusztult. *Urhidáról* szintén nagy jégverést jelentenek.

— **Pályázat** a m. kir. posta-, távirda- és távbeszélőnél betöltendő 135 gyakornokjelölti állásra. Ezen állásokra az 1883 évi I-ső törvényczikk 14-k §-a alapján mindazok pályázhatnak, a kik középiskolát vagy ezzel egyenrangu más tanintézetet, érettségi vizsgával sikeresen végeztek, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. Ezen feltételeken kivül a pályázók községi erkölcsi bizonyitványnyal fedhetlen előéletüket, közhatósági orvosi bizonyitványnyal pedig ép és egészséges, a posta- és távirda szolgálatra testileg is alkalmas voltukat tartoznak igazolni. A pályázat alá bocsátott állásokat a kerületi posta- és távirda igazgatóságok fogják betölteni, számszerint minden igazgatóság tizenötöt 15). A saját kezüleg irt, születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyitványokkal felszerelt kérvények a már közszolgálatban állók által elöljáróságuk, — a közszolgálatban nem levők által pedig az illető főszolgabiró, vagy polgármester utján, *f. évi julius hó 31-ig* a szerint, a hol a pályázók alkalmazást óhajtanak nyerni, a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy zágrábi posta és távirdaigazgatósághoz nyujtandók be s a mennyiben az emlitett határidőig pályázók kellő számmal nem jelentkeznének, később érkező folyamodványok is elfogadtatnak. A pályázók közül kiválasztottak az illető posta- és távirdaigazgatóság felhivására, az igazgatóság vezetőjénél személyesen jelentkezni tartoznak, aki azután felfogadásuk iránt végleg határoz. A felfogadott posta- és távirda gyakornokjelöltek eskü helyett, ezt pótló fogadalmat tesznek, egy (1) frt napidijban részesittetnek s a következő feltételek mellett lépnek szolgálatba: 1.

00000246

állásukat az illetékes posta- és távirdaigazgatóság felhivására folyó évi szeptember hó 1-én, vagy ha az igazgatóság másképen rendelkeznék, ehhez képest elfoglalni tartoznak; 2. kötelesek a posta- és távirdaigazgatóság által kijelölendő hivatalnál, — melynek fegyelmi hatósága alatt állanak, — a posta- és távirda kezelést gyakorlatilag elsajátitani s ott rendes szolgálatot teljesiteni; 3. 1900. évi szeptember hó 1-re saját költségükön Budapestre, illetőleg Zágrábba fognak áthelyeztetni, a posta- és távirdatisztképző tanfolyam szabályszerü hallgatására; 4. A posta- és távirda tisztképző tanfolyam tartama alatt, mint annak rendes hallgatói a tanfolyami szabályzatnak minden tekintetben alávetik magukat, tehát a beiratási és tandiajkat is, ha ezek alól a szabályzat alapján föl nem mentetnek, fizetni kötelesek; 5. Napidijaik élvezetében a tanfolyamnak tiz hóra terjedő ideje alatt is megmaradnak, de ennek fejében a tanfolyam székhelyén levő posta és távirdaigazgatóság rendelkezése szerint, szabad idejükben szolgálatot tenni tartoznak. 6. Akik ezen feltételeknek eleget nem tesznek és akiknek magatartása, vagy megbizhatósága kifogás alá esik, valamint azok is, akik a posta- és távirdai szolgálatra más okok miatt alkalmatlanoknak találtatnák: a szolgálat, illetve ezen próba képeni alkalmaztatás alól egyszerüen fölmentetnek. 7. Azok viszont, akik gyakorlati alkalmaztatásuk alatt teljesen beválnak a posta- és távirda tisztképző tanfolyam szabályszerü elvégzése s az alapvizsga sikeres letétele után, posta- és távirdagyakornokokká neveztetnek ki, az 1893. évi IV-ik t. cz. 11-ik §-ában megállapitott segélydijjal, azaz, ha felsőbb tanintézetet végeztek, évi 500 frt, különben évi 400 frt járandósággal; a posta- és távirda tisztképző tanfolyam szabályzata által előirt szakvizsga sikeres letételével pedig igényt szereznek a X-ik fizetési osztályba sorozott s az 1893. évi IV. t. cz.-ben meghatározott illetményekkel járó posta- és távirdatiszti állásokra, s ha ily állásokra helyüresedés hiánya miatt egyelőre kineveztetők nem lennének, addig mig kineveztetésük bekövetkezhetik, posta- és távirda-segédtiszti minőségben nyernek alkalmazást.

— **Tüz.** Tegnap délelött 10 óra tájban a Schmidt-féle téglagyár-telepen a jégveremben felhalmozott szalma valószinüleg a kocsis gondatlansága folytán, ki égő gyufával járt a veremben, meggyulladt. Szerencsére idejében észrevették s mielött még nagyobb veszedelem származhatott volna belőle a gyorsan kivonult déli vasuti tüzoltóság eloltotta.

— **Itélet.** A budapesti büntető törvényszék *Frics* Konrádné *ercsi* születésü, lopás miatt többször büntetett zsebmetszőt, hasonló vétségért 1 és fél évi börtönre itélte, mely itéletet a kir. tábla s legutóbb a Kuria is helybenhagyta.

Mit tehet a katholikus tanitó a vallásközönyösség ellen az iskolában és azon kivül?+)

Mottó: „Istenfelelem és jámborság nélkül minden tudas, okosság és müveltség inkább káros mint has. nos."

Minden gyermek kisebb-nagyobb mérvben már magában hordja a romlás magvait, hogy tehát növendékeinkben a vallásosság szellemét éleszszük, legelső és legfőbb feladatunk a szivet nemesiteni.

Már a kisdedeket különféle imákra tanitsuk; gyakran figyelmeztessük növendékeinket Istenre, az ő jósága-, mindenhatósága-, mindentudósága-, igazságossága- és könyörületességére; kedélyét, szivét irányozzuk Isten, szülők és felebarátok iránti szeretetre; gyakran beszéljünk növendékeinkkel Jézus Krisztus végetlen szerelméről, melynél fogva érettünk sokat tett és nagy kinokat szenvedett; hassunk oda, hogy növendékeink megtanulják törvényes királyukat szeretni, elüljáróikat tisztelni, ősi alkotmányukhoz ragaszkodni.

Mindenekelött gondoljunk arra, hogy minden jó felülről jön, azért a keresztény nevelő arra törekedjék, hogy nagy és nehéz munkájához Istennek kegyelmét megnyerje, mert: „Hasztalan az ember iparkodása, ha nem járul hozzá Isten áldása;" azért a jó tanitó minden eljárásában Istenhez fordul, kérvén őt, hogy támogatását, kegyelmét ne vonja meg töle.

A keresztény nevelés ideálja, maga Jézus Krisztus, mert ő a legtökéletesebb képe az embernek, s ha bár őt tökéletességben el nem érhetjük is, iparkodjunk,ső kell is öt követnünk.

Tapasztalásból tudjuk, hogy a jó példa már fél nevelés. Csaknem lehetetlen, hogy csupán jó és nemeslelkü emberek között felnevelkedett ifju gonoszszá fajuljon. Azon kell tehát lennünk, hogy a gyermek környezetében, elüljáróitól, szülőitől, tanitóitól és az öregebbektől csak jó példát lásson. Külö sen a tanitó élete ment legyen minden vétektől; legyen tapasztalt, beszéde legyen mindig olyanról, a mi tisztességes, nehogy a gyermek olyant tanuljon töle, amit később el kell hagynia; a mi igen nehéz, mert eltanitani valakit valamitől bajosabb, mint megtanitani.

Szeressük növendékeinket. Egy lángeszü költő mondja: „A szeretet tartja fenn a világot." Legyünk meggyözödve tehát a felől, hogy e mindent felölelő szabály alól, a mi kis világunk: az iskola sem kivétel. S ha a szeretet mindenhatósága e roppant nagy világban mindenütt érvényesül, — mennyivel inkább hozhat ez áldást és boldogságot oly szükebb körben, mint az iskola. ¡Ez a minden jót, nemest és szépet egyaránt eszközölhető erény ott van szivünkben; ott van növendékeink keblében is.

A szeretetnek ezer eszköze van a tevékenységre; azért egyenkint felsorolni és megokolni meg sem kisérlem. Megtalálja azt mindenki utbaigazitás nélkül is.

Tanitsuk növendékeinket az önszeretetre. Szeressük önmagunkat, hisz szabad, sőt kötelességünk; törekedhetünk vagyon, tekintély befolyás után is, de ne oly módon tegyük azt, mintha csak magunk lennénk a világon; tartsuk szem elött, hogy rajtunk kivül még igen sok gyermeke van az Ur Istennek, a kikről szintén gondoskodni akar.

Tulságos érzékenyek ne legyünk a külvilág ingerei iránt; ne gondoljuk azt, mintha épen a mi sorsunk lenne a legmostohább ezen a világon. Gondoljuk meg, hogy ott a hol a benső vallásosság hiányzik, legelőbb jelentkezik a boldogtalanság érzete; a valóban vallásos ember sohasem boldogtalan, mivel tudja, hogy fölötte egy bölcs Atya örködik, ki minden kisértést, szenvedést, előbb-utóbb jóvá tesz; mert Isten azokat sanyargatja, kiket szeret.

Nem elég az erkölcsi törvényeket csak betanultatni a növendékekkel, mert ezáltal czélt nem érünk. Könnyü uton kell az erkölcs nagy törvényeit birtokává tennünk, hogy azok aztán uralkodjanak felette. Találó példákkal éljünk. Ha az erkölcsi oktatásnak alapja nincs, akkor tanitásunk csak falra hányt borsó. Az élet szemlélödéséből, emberek tetteiből, beszédeiből vagy közvetlenül a vele történt dolgokból, az általa véghez vitt cselekedetekből elveket kell levezetnünk. Mutatnunk kell, hogy belsejébe látunk, onnan olvassuk vágyait — ez önismeretre vezeti. Meg kell ismertetni vele nemcsak a jót, hanem a rosszat is; előbb a jóval s csak ha ez megszilárdult, ugy a rosszal, de ezzel is okvetlenül; mert ha nem ismerve ezt, később sem fogja megismerni, s igy könnyen megtévedhet. Ha azonban a jót kellőleg ismertettük vele, a rossznak ismertetése csak az előbbi javára történik, annál is inkább meg fogja vetni az utóbbbit.

(Vége következik.)

+) A Székesfejérvár-egyházmegyei rom. kath. tanitóegyesület által 1-ső dijjal kitüntetett pályamunka.

IRODALOM.

Könyv a magyar tolvaj nyelvről. Apróbb dolgozatok jelentek már meg a magyar tolvaj nyelvről, ezek azonban mellesleg foglalkoztak csak ezzel a szerfölött érdekes tárgygyal s a közölt szókincs is meglehetősen hiányos volt. Pedig teljes figyelmére méltó ez a nyelv nemcsak a tudósnak, a ki rajta tanulmányozhatja leginkább, mennyire mehet az öntudatosság és az önkény a szókészlet alakitásában; nem csak annak, a kinek hivatásával jár, hogy a tolvajok speczifikus nyelvét megismerje; de a nagyközönségnek is, annak a részének tudniillik, a mely kedveli a kuriózumokat és kedve tellik annak a sajátságos logikai és pszikológiai működésnek megfigyelésében, a melynek folyama alatt az ilyen osztálynyelvek létre jönnek. Ilyen utbaigazitó müvet készülnek kiadni Jenő Sándor és Vető Imre A magyar tolvajnyelv és szótár czimen, a kik ritka nagy szorgalommal olyan gyüjteményét hordták egybe a magyar, főként pedig a főváros területén használatos tolvajnyelv szavainak, a minőt, akár teljességire, akár világosságára és áttekinthetőségére nézve még senki előttük. Világos, hogy gyakorlati tekintetben igen nagy hatása lesz ennek a könyvecskének. A bünügyi nyomozás egyik legfontosabb eszközét adják vele a szerzők a csendőr, a jogász és a kriminálista kezébe. A kiváló munkáról elismerőleg nyilatkoztak többek között nyelvészeti szempontból Simonyi Zsigmond dr. egyetemi tanár, Tóth Béla, — jogi tekintetből Lenk Gyula, kir. itélőtábla biró, rendőri tekintetből pedig Szombatfalvy Albert rendőr tanácsos. A mű hasznosságáról egyébiránt fogalmat nyujt tartalmának következő rövid kivonata: A tolvajnyelv ismertetése. 1. fejezet. A tolvajnyelv és felosztása. a) néma tolvajnyelv (jelbeszéd). b) az élő tolvajnyelv (hangbeszéd). 2. fejezet: A magyar tolvajnyelv, a) A betyárok nyelve, b) a tolvajok nyelve. Függelék: A tolvajnyelv irodalma. II. A szótár. Azt hisszük, hogy csendőr, rendőr el nem lehet, e hat ives müvecske nélkül, melynek ára sem nagy: mindössze csak 60 kr. A ki a könyvre előfizetni szándékozik, küldje az előfizetés diját a szerzők czimére (VII. Király-u. 23. I. 11.)

*Felelős szerkesztő: **Chay Antal.***

NYILT-TÉR.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!
Krondorfi
alkálikus természetes savanyuvíz
NYÁLKAOLDÓ HATÁSÁNÁL FOGVA A TÜDŐ, GYOMOR ÉS HUGYHÓLYAG
+ + + + BÁNTALMAKNÁL + + + +
47. 0—22 LEGJOBBAN AJÁNLVA!
MINDENÜTT KAPHATÓ!

* E rovatban közlöttekért felelőséget nem vállal a szerkesztőség.

Egy 5 éves
kitünő
vizsla (Setter)
eladó. Czim a kiadóhivatalban. 228 1—2

Hirdetéseket
a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ" részére
jutányos árért vesz fel a kiadóhivatal

(Számmer Imre könyvnyomda.)

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.

00000248